

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **J. E. V., W. X., B.**, správkyne konkurznej podstaty úpadcu **F. I. A.** „, v likvidácii “, so sídlom **K. X., B.**, IČO: **X. X. X.**, proti odporcovi **I. M. G.**, nar. **X.**, bytom **H. X., G.**, zastúpenému opatrovníčkou **K. K.**, pracovníčkou okresného súdu Bratislava III., o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I. č. k. 1Cbi/102/2010 – 89 z 26. septembra 2013, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu Bratislava I. č. k. 1Cbi/102/2010 – 89 z 26. septembra 2013 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I. rozsudkom č. k. 1Cbi/102/2010 – 89 z 26. septembra 2013 určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 30. 5. 2006 medzi predávajúcim **F. I., A.**, so sídlom **K. X., B.**, IČO: **X. X. X.** a kupujúcim **I. M. G.**, nar. **X.**, rodné číslo **X.**, bytom **Ž. X., B.**, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 8.6.2006 pod č. **V –X./X.** a ktorou previedol kupujúci na predávajúceho nehnuteľnosti, a to parcelu č. **X**, zastavené plochy a nádvoría o výmere **1 527 m²** a stavbu sub. č. **X** na parc. č. **X**, všetko zapísané na **LV č. X**, kat. územia **N. M.** a obec **B. - m. č. N. M.**, okres **B. III.**, je právne neúčinná voči konkurzným veriteľom v konkurze vyhlásenom okresným súdom Bratislava I. pod sp. zn. **3K/21/2010** na majetok úpadcu **F. I., A.** „, v likvidácii “, so sídlom **K. X., B.**, IČO: **X. X. X.**. Odporcovi uložil povinnosť poskytnúť do všeobecnej podstaty v konkurze vyhlásenom okresným súdom **B. I.** pod sp. zn. **3K/21/2010** na majetok úpadcu **F. I., A.** „, v likvidácii “, so sídlom **K. X., B.**, IČO: **X. X. X.** peňažnú náhradu vo výške **863 041, 89 eur**, zodpovedajúcu hodnote majetku, ktorý bol neúčinným právnym úkonom prevedený na odporcu. Navrhovateľke nepriznáva

náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že okresný súd výzvou z 28.11.2011 s poučením podľa ust. § 118 O. s. p., doručovanou na adresu trvalého bydliska odporcu Ž. X. B., vyzval odporcu, aby sa k predmetnému návrhu vo veci samej vyjadril v lehote 30 dní od doručenia výzvy. Uvedenú zásielku si odporca v odbernej lehote neprevzal. Odporcovi sa tiež nepodarilo doručiť ani viaceré ďalšie písomnosti, a to predvolanie na pojednávanie dňa 11.6.2012 a dňa 18.10.2012 spolu s poučením, pričom neúspešným bolo aj doručenie predvolania na pojednávanie dňa 18.10.2012 prostredníctvom policajného zboru. Zásielka doručovaná na adresu trvalého pobytu odporcu H. X., G. (od 4.6.2012), zistenú lustráciou v Registri obyvateľov Slovenskej republiky, sa vrátila súdu naspäť ako neprevzatá v odbernej lehote. Keďže písomnosti súdu sa odporcovi nepodarilo doručiť ani na jednu z vyššie uvedených adries a iný pobyt odporcu súd nezistil, uznesením z 11. Marca 2013 okresný súd ustanovil odporcovi opatrovníčku, ktorá sa k návrhu a ani k jeho zmene nevyjadrila, na pojednávaní nariadené v dňoch 20.5.2013, 15.8.2013 a 26.9.2013 sa nedostavila a svoju neúčast' neospravedlnila. Nakoľko sa na pojednávané konanie konané dňa 26. septembra 2013 neustanovila opatrovníčka odporcu, ktorá mala riadne vykázané doručenie predvolania na pojednávanie a ani odporca, ktorý mal vykázané doručenie predvolania v zmysle ust. § 47 ods. 2 O. s. p., ktorí svoju neúčast' neospravedlnili a nežiadali odročenie pojednávania, okresný súd vec prejednal v zmysle ust. § 101 ods. 2 O. s. p. v ich neprítomnosti, vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a zistené skutočnosti posúdil podľa ust. § 9 ods. 1, § 57, § 60 ods. 1, 2, 3, § 62 ods. 1, 5 a § 63 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ ZKR “). Z vykonaného dokazovania okresný súd mal preukázané, že uznesením okresného súdu Bratislava I. č. k. 3K/21/2010 z 21. júna 2010 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka F. I., A.. „v likvidácii “ a do funkcie správcu bol ustanovený J.. D. K.. Uznesením okresného súdu Bratislava I. č. k. 3K/21/2010 zo 16.12.2010 bola do funkcie správkyné ustanovená J.. E. V.. V konaní bola zachovaná lehota 6 mesiacov na uplatnenie odporovacieho práva na súde v zmysle ust. § 57 ods. 2 ZKR. Z výpisu obchodného registra okresný súd zistil, že P.. B. G. je od 11.2.2003 podpredsedom predstavenstva dlžníka, t. č. úpadcu a v uvedenej funkcii bol aj v čase uzavretia odporovanej kúpnej zmluvy, pričom odporca je synom menovaného P.. B. G., teda v zmysle ust. § 9 ods. 1 písm. d/ ZKR je odporca spriaznenou osobou dlžníka. Z vyjadrení navrhovateľky a predložených listinných dôkazov vyplynulo, že podľa odporovanej kúpnej zmluvy z 30. mája 2006 dlžník previedol do vlastníctva odporcu nehnuteľnosti špecifikované vo výroku návrhu za dohodnutú kúpnu cenu 13. 900 000 Sk, ktorá bola takmer dvoj násobne nižšia oproti trhovej cene, za ktorú predmetné nehnuteľnosti neskôr odporca previedol do vlastníctva

obchodnej spoločnosti B. A. S. S. kúpna cena prevedených nehnuteľností dohodnutá odporovanou kúpnu zmluvou medzi zmluvnými stranami nezodpovedala obvyklej trhovej cene, plnenie odporcu ako kupujúceho z tejto zmluvy nebolo ekvivalentné, v dôsledku čoho sa týmto právnym úkonom dlžníka majetok dlžníka objektívne zmenšil v rozsahu rozdielu medzi dohodnutou cenou a cenou ekvivalentnou. Predajom uvedeného predaju dlžníka za uvedených podmienok sa majetok dlžníka kvalifikovane zmenšil, s priamym dopadom na možnosť uspokojenia pohľadávok veriteľov dlžníka, ktoré si prihlásili do konkurzu. Z konkurzných prihlášok veriteľov I. J. P. – X. a I. K. P. vyplýva, že dlžník v čase uspokojenia odporovaného právneho úkonu (kúpnej zmluvy) bol v úpadku v zmysle ust. § 3 ods. 2 ZKR, nakoľko mal viac ako jedného veriteľa a nebol schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac, ako jeden peňažný záväzok. V konaní bolo preukázané, že pohľadávky menovaných konkurzných veriteľov vznikli (boli splatné) pred právnym úkonom dlžníka, t. j. v čase uzavretia odporovanej kúpnej zmluvy už existovali, pričom tieto pohľadávky si veritelia po vyhlásení konkurzu riadne prihlásili do konkurzu. Keďže kúpnu zmluvu z 30.5.2006 (odporovaný právny úkon) dlžník urobil v prospech osoby s ním spriaznenej v súlade s ust. § 60 ods. 2 ZKR, tak úmysel dlžníka a vedomosť druhej strany právneho úkonu o tomto úmysle sa zo zákon predpokladá. Dôkaz o opaku odporca v konaní nepredložil. Na základe vyššie uvedeného okresný súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené zákonom stanovené podmienky pre vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy z 30. mája 2006 podľa ust. § 60 ZKR a v dôsledku uvedeného aj pre vyvedenie právnych následkov odporovateľnosti, a to uloženie povinnosti odporcovi poskytnú do všeobecnej podstaty úpadcu v konkurze peňažnú náhradu za predmetné nehnuteľnosti vo výške zodpovedajúcej hodnote majetku, ktorý bol neúčinným právnym úkonom prevedený na odporcu. Pri určení výšky peňažnej náhrady súd vychádzal z návrhu navrhovateľky, s prihliadnutím na trhovú cenu nehnuteľností, za ktorú odporca zrealizoval ich následný predaj tretej osobe. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p., pričom navrhovateľke ako úspešnej účastníčke v konaní náhradu trov konania nepriznal, z dôvodu, že jej v konaní žiadne trovy nevznikli.

Rozsudok okresného súdu Bratislava I. nadobudol právoplatnosť dňom 9.11.2013.

Na podnet odporcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „ generálny prokurátor “) proti vyššie uvedenému rozsudku okresného súdu Bratislava I. mimoriadne dovolanie, ktoré bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj “ NS “

) doručené dňa 20. Októbra 2014. Generálny prokurátor navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu Bratislava I. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, pretože napadnutým rozsudkom bol porušený zákon a ochranu práv a zákonom chránených záujmov odporcu ako účastníka konania nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, než podaním mimoriadneho dovolania podľa ust. § 243e ods. 1 O. s. p. a ust. § 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s ust. § 237f O. s. p. keďže postupom okresného súdu v rozpore s ust. § 29 ods. 2 O. s. p. bol odporcovi ustanovený v konaní opatrovník ktorým súd v ďalšom konaní konal, čím odporcovi ako účastníkovi konania svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, nakoľko mu znemožnil realizáciu jeho viacerých procesných práv, najmä práva, aby jeho vec bola prerokovaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom (článok 38 odsek 2 Listiny základných práv a slobôd).

Generálny prokurátor poukázal v mimoriadnom dovolaní na to, že okresný súd doručoval písomnosti určené odporcovi do vlastných rúk na adresu Ž. X., B., uvedenú v návrhu na začatie konania. Zásielky boli súdu vrátené z dôvodu, že neboli prevzaté odporcom v odbernej lehote. Následne súd doručoval prostredníctvom policajných orgánov, pričom okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave V. (ďalej len „ OR PZ “) súdu oznámilo, že odporca má trvalý pobyt na adrese H. X., X. X. G., pričom na adrese Ž. U., na ktorú súd písomnosti doručoval sa odporca nezdržiava (meno odporcu nefiguruje na schránkach, ani na zvončekoch a opýtaný obyvatelia domu uviedli, že osobu odporcu nepoznajú). Súd následne realizoval doručovanie na adresu trvalého pobytu odporcu H. X., G., pričom zásielka sa vrátila súdu ako neprevzatá v odbernej lehote. Po vrátení zásielky súd bez akéhokoľvek ďalšieho šetrenia uznesením z 11. marca 2013 ustanovil odporcovi pre celé konania opatrovníčku K. K., súdnu tajomníčku okresného súdu Bratislava III., so sídlom Námestie Biely kríž 7, Bratislava. Súd doručoval odporcovi, ako aj ustanovenej opatrovníčke predvolanie na pojednávanie, pričom zásielka určená odporcovi sa súdu vrátila s poznámkou „ neprevzaté v odbernej lehote “. Súd pokračoval v konaní s opatrovníkom, ktorému doručoval aj rozsudok č. k. 1Cbi/102/2010 – 89. Tento postup okresného súdu podľa jeho názoru nebol správny, keďže bez opodstatnenia po neúspešnom pokuse o doručenie súdnej zásielky poštou (vrátenej z dôvodu nezastihnutia odporcu a nevyzdvihnutia zásielky v odbernej lehote), nie z dôvodu odsťahovania sa odporcu alebo jeho zdržavania sa na neznámom mieste, upustil od ďalších pokusov doručiť zásielky odporcovi na adresu zisteného a zmeneného trvalého bydliska. Ani z ďalšieho šetrenia okresného súdu nevyplýva, že by pobyt odporcu bol neznámy. Súd nevykonal žiadne ďalšie šetrenia za účelom zistenia, kde sa

odporca zdržiava a či je možné ustáliť, že jeho pobyt je skutočne neznámy. Rozhodnutie súd o ustanovenie opatrovníka odporcovi nie je preto správne.

Okolnosť neznámeho pobytu účastníka konania sa musí vždy hodno verne preukázať a táto povinnosť zaťažuje súd, ktorý musí vyčerpať, všetky možnosti na zistenie, či je pobyt účastníka skutočne neznámy. Každý ma totiž právo, aby jeho vec bola prejednaná na súde v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Vydanie rozhodnutia o ustanovenie opatrovníka účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy, musí predchádzať prešetrenie toho či sú dané všetky podmienky pre takýto postup a či nie je na mieste iné opatrenie (vid'. uznesenie NS SR sp. zn. 8SŽa/27/2008). (Resp. rozhodnutie ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 450/2009).

Z predmetnej veci je zrejmé, že súdom ustanovený opatrovník pôsobil zjavne iba ako nástroj pre doručovanie rozhodnutia s cieľom urýchliť súdne konanie. Potvrďuje to aj skutočnosť, že doručené rozhodnutie, ktoré bolo v neprospech odporcu, nenapadol opravným prostriedkom a tak umožnil, aby rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Týmto vyslovene formálnym postupom okresného súdu nemohol by dosiahnutý zákonom sledovaný cieľ a zabezpečená potrebná ochrana práv odporcu zaručených Ústavou Slovenskej republiky.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa písomne vyjadrili obaja účastníci konania.

Odporca uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že právoplatným rozsudkom bol porušený zákon, podanie mimoriadneho dovolania si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov odporcu ako podávateľa podnetu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Rovnako sa stotožnil s názorom generálneho prokurátora v tom, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237, pretože odporcovi ako účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, keďže odporca sa v konaní pred súdom prvého stupňa objektívne, bez vlastnej viny z dôvodov uvedených v podanom podnete, ako aj v mimoriadnom dovolaní, nemohol realizovať jeho procesné práva slúžiace na ochranu a obranu jeho práv a záujmov, na koľko o existencii súdneho konania sa dozvedel v čase, kedy mu boli zablokované finančné prostriedky na bankových účtoch, ako aj motorové vozidlá, t. j. v čase kedy bolo súdne konanie už právoplatne skončené.

Odporca ďalej uviedol, že podľa jeho názoru rozsudok okresného súdu spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., pretože okresný súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 63 ods. 1 ZKR je si však vedomý toho, že dovolaciemu súdu neprináleží vec posudzovať z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, keďže tento dôvod nebol uplatnený v mimoriadnom dovolaní. Zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku okresného súdu, nakoľko odloženie vykonateľnosti nenavrhol generálny prokurátor súčasne s podaním mimoriadneho dovolania.

Navrhovateľka vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora uviedla, že podľa jej názoru podané mimoriadne dovolanie nie je dôvodné a zároveň neexistujú vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Navrhla preto, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie zamietol.

Navrhovateľka uviedla, že v priebehu konania, počas obdobia takmer dvoch rokov, okresný súd doručoval odporcovi písomnosti v štyroch prípadoch na adresu, na ktorej mal tento v čase doručovania trvalý pobyt, a to 2 krát (dňa 2.1.2012 návrh na začatie konania a dňa 30.4.2012 predvolanie) na adresu Ž. X., B. a po zmene trvalého bydliska 2 krát (dňa 24.1.2013 uznesenie č. k. 1Cbi/102/2010 -56 a dňa 22.8.2013 predvolanie) na adresu H. X., G., pričom žiadne skutočnosti nenasvedčovali tomu, že sa odporca v mieste doručovania nezdržiava a že by preto nebolo možné aplikovať inštitút fikcie doručenia, resp. že by bolo potrebné vykonať ďalšie zisťovanie pobytu odporcu. Odporca si doručované zásielky súdu nepreberal, teda z vlastného zavinenia sa nedozvedel ich obsah, čo nie je prekážkou pre konštatovanie, že nastali účinky fikcie doručenia. Predvolanie na pojednávanie vytýčené dňa 26.9.2013 o 8:30 hod. prevzala opatrovníčka odporcu dňa 26.8.2013 a odporcovi bolo doručované na adresu H. X., G., teda na adresu kde mal v čase doručovania trvalý pobyt. Zásielka sa vrátila súdu ako neprevzatá v odbernej lehote. Keďže si odporca zásielku neprevzal, pošta túto zaslala napäť súdu dňa 16. septembra 2013, ktorý ju dňa 17. Septembra 2013 prevzal. Súd teda aj po ustanovení opatrovníčky konal s odporcom keď ho na pojednávanie vytýčené na deň 26.9.2013 riadne predvolal. Na pojednávaní dňa 26.9.2013 bol vyhlásený rozsudok č. k. 1Cbi/102/2010 – 89, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 9.11.2013.

Ďalej navrhovateľka poukázala na to, že odporca sa systematicky a dlhodobo správa tak, aby bol absolútne nezastihnuteľný akýmikoľvek autoritami verejnej moci, či už súdnej

alebo výkonnej, súdom, policajným zborom SR, resp. súdnym exekútorom. Takýto postoj odporcu nemôže byť interpretovaný v jeho prospech, nakoľko by takéto posúdenie veci znamenalo zásah do práva navrhovateľky na riadne prejednanie veci bez priet'ahov. Vyhýbanie sa doručovaniu akýchkoľvek zásielok svedčí o nezodpovednom prístupe odporcu k uplatňovaniu jeho práv, resp. úmysle dosiahnuť akúsi „ nepostihnuteľnosť “ a znemožňovať riadny priebeh súdneho a nadväzujúceho exekučného konania.

V danom prípade okresný súd vynaložil dostatočnú snahu, aby bol odporca informovaný o skutočnosti, že sa voči nemu vedie súdne konanie a o pojednávaniach vytýčených v rámci tohto konania. Odporca sa evidentne zdržuje v bydlisku na adrese H. X. G., čo vyplýva zo zistení exekútora, policajného zboru SR, ako aj zo skutočností, že plnú moc na nahliadnutie do súdneho spisu v tejto veci dňa 25.4.2014 udelil právnenému zástupcovi G. L., S. tak , že svoj podpis úradne osvedčil na obecnom úrade obce H.. Pokiaľ sa teda odporca na adrese H. X., G. v čase doručovania zdržiaval a napriek tomu neprevzal uznesenie č. k. 1Cbi/102/2010 – 56 z 21.1.2013 a ani predvolanie na pojednávanie vytýčené na termín 26.9.2013, nastala fikcia doručenia v zmysle ust. § 46 ods. 2 O. s. p. a je len chybou odporcu, že zásielky na adrese na ktorej sa zdržuje a na ktorej má ohlásený trvalý pobyt, nepreberá. Pokiaľ sám odporca tvrdí, že sa na tejto adrese zdržiaval, no napriek tomu zásielky neprevzal, nie je možné brať ohľad na jeho argumentáciu, že súd mal vykonať ďalšie šetrenie, či sa na tomto mieste skutočne zdržuje alebo nie, resp. prikladať právny význam skutočnosti, že takéto zisťovanie súd nerealizoval.

Procesný postup súdu objektívne odporcovi poskytol dostatočný priestor uplatniť jeho procesné práva, pričom odporca túto možnosť nevyužil a bez zjavného dôvodu nepreberal zásielky v mieste kde sa zdržiaval. Nemožno preto prísť k záveru, že došlo k porušeniu práva odporcu na súdnu ochranu, resp. že by mu postupom súdu prvého stupňa v predmetnej právnej veci bola odňatá možnosť konať pred súdom. Ustanovenie opatrovníka bolo obrazom snahy súdu zabezpečiť zákonným spôsobom procesné práva účastníka konania – odporcu.

K vyjadreniu zaslala následne navrhovateľka jeho doplnenie, ktorému upriamila pozornosť dovolacieho súdu na správu súdneho exekútora M.. V. C. o priebehu doručovania upovedomenia začatí exekúcie z 13.11.2014 s prílohami v exekúcii vedenej proti odporcovi ako povinnému pod sp. zn. EX 849/2014 na základe predmetného rozsudku z 26. septembra 2013. Zo správy je zjavné, že odporca sa napriek skutočnosti, že sa na adrese H. X. zdržiaval,

systematicky žiadne zásielky nepreberá a tieto mu nie je možné doručiť poštou, prostredníctvom PZ SR a ani osobne vykonávateľmi exekútorského úradu. Súdny exekútor lustráciou tiež zistil, že odporca opätovne zmenil svoj trvalý pobyt, a to dňom 17. septembra 2014, odkedy má prihlásený trvalý pobyt na adrese V. B. X., skutočnosť ktorú neoznámil ani dovolaciemu súdu. Exekútor v exekučnom konaní (v priebehu 7 mesiacov od začatia exekúcie) vykonal rôznymi spôsobmi 10 pokusov o doručenie upovedomenia o začatí exekúcie odporcovi ako povinnému, avšak bez úspechu. Je zrejmé, že odporca sa tak, ako v priebehu súdneho konania v predmetnej veci, aj počas exekúcie všemožne vyhýba doručeniu zásielok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (ust. § 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (ust. § 243g O. s. p.) na základe podnetu účastníka konania – odporcu (ust. § 243e ods. 1, 2 O. s. p.), prejednal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 243a ods. 1 v spojení s ust. § 243i ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky je prípustné a zároveň aj dôvodné.

Podľa ustanovenia § 243e ods. 1 O. s. p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknuté rozhodnutím súdu alebo osoby poškodené rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bolo porušený zákon (§ 243f) a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa ustanovenia § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadným dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak

- a) V konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p.,
- b) Konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) Rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací je viazaný rozsahom dovolania, ako aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu podľa

ust. § 242 ods. 1, druhej vety O. s. p. skúma vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v písmenách a – g / ustanovenia § 237 O. s. p., t. j. či v preskúmvanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo o už prv začatého konania, prípadne nedostatku návrhu na začatia konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, ďalej prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, resp. súdom nesprávne obsadeným.

Z dôvodov uvedených v ust. § 237 O. s. p. je dovolaním možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale ja z úradnej povinnosti (ust. § 242 ods. 1 O. s. p.). V prípade, ak dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, aj keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní namietal, že okresný súd Bratislava I. svojím postupom odňal odporcovi ako účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.. túto vadu konania videl v tom, že okresný súd Bratislava I. v súdnom konaní ustanovil odporcu opatrovníčku podľa ust. § 29 ods. 2 O. s. p. aj napriek tomu, že nebolo dostatočne preukázané splnenie zákonných podmienok na takýto postup, pričom v ďalšom priebehu súdneho konania súd konal s jeho opatrovníčkou, čo viedlo k odňatiu možnosti odporcovi konať pred súdom tým, že mu bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva.

Podľa ustanovenia § 29 ods. 2 O. s. p. pokiaľ neurobí iné opatrenia, môže súd ustanoviť opatrovníka aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, ktorému sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo ak je doručenie písomnosti v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami, ktorý je postihnutý duševnou poruchou alebo ktorý nie je schopný zrozumiteľne sa vyjadrovať.

Ak súd nerozhodne inak, opatrovník ustanovený podľa odsekov 1 – 4 zastupuje účastníka v konaní pred súdom prvého stupňa, v odvolacom konaní a v dovolacom konaní (odsek 5 vyššie citovaného ustanovenia).

Za opatrovníka súd ustanoví osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke. Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec. Súd nemôže ustanoviť za opatrovníka zamestnanca súdu, ktorý prejednáva vec; to neplatí vo veciach, v ktorých hodnota pohľadávky bez príslušenstva v čase začatia konania neprevyšuje 1 000 eur (odsek 6 vyššie citovaného ustanovenia).

Odňatie možnosti konať pred súdom (ust. § 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktorému Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom obhájenia a ochrany jeho subjektívnych práv a právom chránených záujmov. Z ustanovenia § 18 O. s. p. vyplýva, že účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

O vadu, ktorá je z hľadiska ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. relevantná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne iným všeobecne záväzným právnym predpisom a týmto procesným postupom odňal účastníkovi konania možnosť uplatniť jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Zo znenia zákona „ ak sa postupom súdu účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom “ vyplýva, že následok v podobe znemožnenia realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania musí byť v príčinnej súvislosti s nesprávnym procesným postupom súdu, teda s porušením procesných predpisov upravujúcich konanie pred súdom.

Z ustanovenia § 29 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že súd môže ustanoviť opatrovníka účastníkovi (ktorým je fyzická osoba), ktorý má procesnú spôsobilosť, avšak nemôže sa zúčastniť súdneho konania a v ňom vykonávať práva a povinnosti účastníka konania v tých prípadoch, a ktoré sú vymenované v citovanom ustanovení O. s. p.. jedným z takýchto prípadov je aj prípad účastníka konania, ktorého pobyt nie je známy. Podmienkou pre ustanovenie opatrovníka účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy (ust. § 29 ods. 2 O. s. p.) musí byť zistenie súdu o tom, že pre takýto procesný postup sú dané zákonné

predpoklady, či nie je možné použiť iné opatrenie, pretože účelom „ inštitútu opatrovníka “, ktorý je súdom ustanoveným zákonným zástupcom zastúpeného je zabezpečenie ochrany jeho základných práv a záujmov v občianskom súdnom konaní, a nie uľahčenie činnosti súdu tým, že má komu doručovať súdne písomnosti, resp. urýchlenie súdneho konania tak, ako na to správne poukázal generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní. Podmienka pre ustanovenie opatrovníka podľa ust. § 29 ods. 2 O. s. p. nie je splnená, pokiaľ súd pred vydaním uznesenia o jeho ustanovení nevykonal dostatočné šetrenie o pobyte účastníka konania, ktorý nie je známy. Pokiaľ súd nevyčerpal všetky možnosti zistenia, či pobyt účastníka konania je skutočne neznámy (teda jeho zistenia o pobyte účastníka konania sú neúplné), napriek tomu ustanovil účastníkovi v súdnom konaní opatrovníka (ust. § 29 ods. 2 O. s. p.), tak svojím nesprávnym postupom v občianskom súdnom konaní odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, čo zakladá vadu konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p..

Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že návrh na začatie konania predvolania na pojednávanie súdu v dňoch 11.6.2012, 18.10.2012 bolo odporcovi doručované na adresu Ž. X., B. (označenú v návrhu na začatie konania), pričom uvedené poštové zásielky sa vrátili naspäť súdu ako nedoručené s poznámkou poštového doručovateľa „ zásielka neprevzatá v odbernej lehote “. Na následne vytýčené pojednávanie dňa 21.1.2013 súd doručoval odporcovi poštovú zásielku na adresu Ž. X., B., pričom o doručenie požiadal OR PZ B. – Petržalka. Zásielku súdu sa opätovne nepodarilo doručiť odporcovi, avšak OR PZ súdu oznámilo, že odporca má od 4.6.2012 registrovaný trvalý pobyt v centrálnej evidencii obyvateľov (ďalej len „ CEO “) na adrese H. č. X., G.. Na adrese Ž. X., B. sa odporcovi nepodarilo zásielku doručiť, nakoľko meno odporcu nie je uvedené na schránkach a zvončekoch a opýtaní obyvateľa domu uviedli, že osobu odporcu nepoznajú. Uznesenie o pripustení zmeny návrhu z 21.1.2013 okresný súd doručoval odporcovi na adresu H. X., G., z ktorej sa zásielka vrátila naspäť súdu ako nedoručená s poznámkou poštového doručovateľa „ zásielka neprevzatá v odbernej lehote “. Na žiadosť súdu bola dňa 11. marca 2013 vykonaná lustrácia v registri obyvateľov Slovenskej republiky, pričom z odpovede vyplýva, že odporca je od 4.6.2012 prihlásený k pobytu na adrese H. č. X., G.. Uznesením č. k. 1Cbi/102/2010 – 58 z 11. marca 2013 okresný súd ustanovil odporcovi na celé konanie opatrovníčku K. K., súdnu tajomníčku okresného súdu Bratislava III., so sídlom Námestie Biely kríž 7, Bratislava podľa ust. § 29 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že odporcovi sa nepodarilo doručiť písomnosti na žiadnu adresu uvedenú, či zisťovanú lustráciou a teda pobyt odporcu nie je súdu známy. Uznesenie o pripustení zmeny návrhu z 9. Júla 2013 spolu s predvolaním

na pojednávanie dňa 15.8.2013, ktoré bolo odročené. Na následne pojednávanie dňa 26.9.2013 súd predvolal navrhovateľku, opatrovníčku odporcu a odporcu z adresy H. X., G., z ktorej sa zásielka vrátila naspäť súdu ako nedoručená s poznámkou poštového doručovateľa „ zásielka neprevzatá v odbernej lehote “. Na pojednávaní dňa 26.9.2013 okresný súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti odporcu podľa ust. § 101 ods. 1 O. s. p. s konštatovaním, že odporca má doručenie predvolania dokázané v zmysle ust. § 47 ods. 2 O. s. p., opatrovníčka má doručenie predvolanie riadne dokázané, pričom svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnila, nepožiadala o odročenie pojednávania a ani sa k veci nevyjadřila. Napadnutým rozsudkom okresný súd Bratislava I. určil právnu neúčinnosť voči konkurzným veriteľom kúpnej zmluvy z 30. Mája 2006 uzavretej medzi dlžníkom F. I., A.. ako predávajúcim a odporcom ako kupujúcim zároveň odporcovi uložil povinnosť poskytnúť do všeobecnej podstaty v konkurze vyhlásenom na majetok úpadcu F. I., A.. peňažnú náhradu vo výške 863 041, 89 eur.

Na základe vyššie uvedeného postupu okresného súdu dovolací súd sa stotožnil s názorom generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní, že okresný súd ustanovil v konaní odporcovi opatrovníčku po neúspešnom pokuse o doručenie súdnej zásielky odporcovi poštou na adresu zisteného zmeneného trvalého pobytu (od 4.6.2012) na adresu H. č. X., G. (potom, čo sa súdna zásielka vrátila ako nedoručená naspäť súdu s poznámkou poštového doručovateľa, že ju adresát neprevzal v odbernej lehote) bez toho, aby vykonal ďalšie šetrenie či už prostredníctvom príslušného policajného orgánu alebo obce H., alebo iným spôsobom o tom, či sa odporca na adrese H. č. X., G. zdržuje alebo nezdržuje a či výsledok šetrenia súdu odôvodňuje záver súdu, že sú splnené predpoklady pre ustanovenie opatrovníčky odporcovi v súdnom konaní, pretože pobyt odporcu nie je známy. Keďže k ustanoveniu opatrovníčky odporcovi v konaní na súde prvého stupňa nepredchádzalo dostatočne vyčerpávajúce šetrenie súdu o pobyte odporcu ako účastníka konania o tom že jeho pobyt nie je známy, nebolo preukázané splnenie predpokladov pre ustanovenie opatrovníčky odporcovi v súlade s ust. § 29 ods. 2 O. s. p. a uvedený nesprávny procesný postup súdu mal za následok, že okresný súd nekonal ďalej s odporcom ako s účastníkom konania, keďže mu v občianskom súdnom konaní ustanovil opatrovníčku s ktorou konal namiesto odporcu, hoci pre takýto postup nebolo preukázané splnenie predpokladov v zmysle ust. § 29 ods. 2 O. s. p. (vid' R21/1971, R66/1996, 2NCdo7/2008, sp. zn. 8Sža27/2008). Je potrebné tiež poukázať na to, že súdom ustanovený opatrovník v zmysle ust. § 29 ods. 2 O. s. p. má rovnaké postavenie ako zástupca účastníka na základe plnej moci (ust. § 31 O. s. p.)

a jeho úlohou je obhajovať záujmy účastníka konania ktorý mu bol ustanovený, preto je oprávnený na výkon tých práv a povinností ako účastník konania. Aj z tohto dôvodu je nielen správne, ale aj vhodné ustanoviť za opatrovníka účastníka osobu pôsobiacu v jeho rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke, resp. obec. Pokiaľ súd účastníkovi ustanoví v súdnom konaní opatrovníka podľa ust. § 29 ods. 2 O. s. p., je vylúčené, aby súdne písomnosti doručoval zároveň opatrovníkovi aj účastníkovi konania, pretože takýto postup je nielen nelogický, ale aj v rozpore s príslušnými ustanoveniami občianskeho súdneho poriadku o doručovaní. Rovnako v prípade, ak účastníkovi bol súdom ustanovený opatrovník z dôvodu, že jeho pobyt nie je známy (ust. § 29 ods. 2 O. s. p.) nemožno vyvodiť záver o doručení súdnej zásielky účastníkovi konania (fyzickej osobe) podľa ust. § 47 ods. 2 O. s. p., t. j. cez fikciu o doručení písomnosti náhradným spôsobom.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že preskúmané veci nesprávnym procesným postupom okresného súdu v priebehu súdneho konania bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p., keďže odporcovi bola v súdnom konaní ustanovená opatrovníčka napriek tomu, že nebolo preukázané splnenie predpokladov pre takýto postup v zmysle ust. § 29 ods. 2 O. s. p., pričom uvedený postup mal za následok, že okresný súd v súdnom konaní nekonal s odporcom ako s účastníkom konania, čím svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil odporcovi realizáciu procesných práv, ktoré mu občiansky súdny poriadok priznáva v súdnom konaní. Z uvedeného dôvodu dovolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu Bratislava I. podľa ust. § 243b ods. 2 prvej vety a ods. 3 druhej vety O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. a vec vrátil okresnému súdu Bratislava I. na ďalšie konanie keďže rozsudok okresného súdu je postihnutý vadou podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. v spojení s ust. § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p.. Dovolací súd sa nezaoberal otázkou, či rozsudok okresného súdu spočíva alebo nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle ust. § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., pretože takýto dovolací dôvod nebol uplatnený generálnym prokurátorom v mimoriadnom dovolaní.

Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že na posudzovaný prípad nemožno aplikovať z publikovaného v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2015 (podľa ktorého procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom podané riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé privodiť pre neho

priaznivejšie rozhodnutie, pričom pokiaľ túto možnosť nevyužil mimoriadne dovolanie treba odmietnuť), keďže odporca ako osoba, ktorá podala podnet na podanie mimoriadneho dovolania, nemohol najskôr sám neúspešne využiť možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, potencióálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie, na koľko mu to bolo objektívne znemožnené z dôvodu existencie závažnej procesnej vady súdu prvého stupňa (nesprávneho procesného postupu súdu, ktorým bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom), keďže o tom, že sa voči nemu viedlo prvostupňové konanie, v ktorom bol dňa 26. Septembra 2013 vydaný rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 9.11.2013, sa dozvedel až potom, čo jeho právny zástupca dňa 9. mája 2014 nahliadol do súdneho spisu okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 1Cbi/102/2010.

O trovách dovolacieho konania rozhodne v novom rozhodnutí vo veci okresný súd (ust. § 243d ods. 1, posledná veta O. s. p.).

Uznesenie prijal dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e :Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 26. januára 2016

JUDr. Jana Hullová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Karin Fedorová

